

NEDERLANDS TIJDSCHRIFT VOOR VELDBIOLOGIE
OPGERICHT DOOR E. HEIMANS, J. JASPERS Jr EN JAC. P. THIJSSÉ

OMZWERVINGEN LANGS HET STRAND

A. G. M. LIERNUR.

Juni is geeindigd, en daarmee staat de vakantie weer voor velen voor de deur. Vakantie : dat betekent zwerftochten langs heide en door bossen, langs kleine schilderachtige paadjes en langs, soms ook op het water, en langs het strand. Op zo'n strand is heel wat te vinden. Jutten zou je dat kunnen noemen ; tenminste dat is de gebruikelijke term. Voor allen, die aan zee wonen en er hun gewoonte van hebben gemaakt om datgene te verzamelen, wat de zee door de vloed of door storm teruggeeft. Voor de echte strandjutter zijn daarbij waardevol de dingen, die hij zelf kan gebruiken of kan verkopen : hout, koper, wijn- en botervaten enz. maar voor ons, natuurliefhebbers, bestaan de vondsten uit dingen, die een echte strandjutter waarschijnlijk niet eens opmerkt.

Reeds jaren houd ik me met dit werk bezig en ik wil enkele van de interessantste vondsten bespreken.

De dingen, die men vindt, zijn natuurlijk meestal door de zon geconserveerd en daardoor tamelijk goed behouden gebleven. De wind draagt er het hare toe bij en zorgt voor een snelle droging. Hoe vindt U bijgaande Zeenaald (fig. 1) ? Zeld-

Fig. 1. Zeenaald.

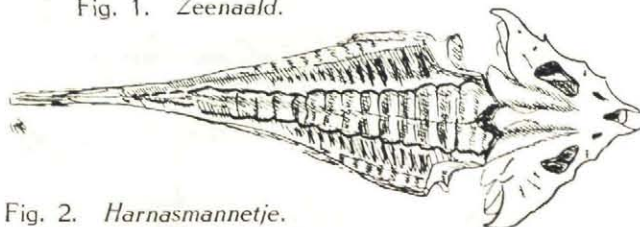

Fig. 2. Harnasmannetje.

zaam is deze vis niet, maar hoogst merkwaardig in zijn leefwijze. Het mannetje heeft namelijk in de tijd dat de eieren uitkomen een buidel, waarin de jonge visjes een toevluchtsoord vinden. Aan gedroogde exemplaren, die we in het warme droge zand kunnen aantreffen, is de buidel vaak goed te zien. Deze bijzonderheid deelt de Zeenaald met het Zeepaardje, dat echter aan warmer zeeën de voorkeur geeft; het is een enkele maal in de Zeeuwse wateren gevonden, maar vaak in het Artis-aquarium te bewonderen. Harnasmannetjes heb ik meermalen op het Terschellinger strand gevonden (fig. 2). Ook dit visje heeft een stevig pantser, waarmee het zijn naam eer aan doet.

Kwallen — de naam alleen al bezorgt de meeste baders een koude rilling — vindt men speciaal bij oosten- en meer nog bij zuidenwind soms bij massa's. Is er dan een meedogenloze droge oostenwind geweest met veel zon dan blijft er van de meeste kwallen, met hun schitterende variaties van kleuren, niets meer over dan een dun vliesje, dat door de wind wordt weggeblazen.

Merkwaardig is, dat de vondsten alle jaren verschillend zijn. Zo vind je het ene jaar veel zeesterren, het andere jaar veel zeeëgels of veel schelpen van inktvissen. Een merkwaardige vondst is een Zeester, die in een lekker hapje gestikt is (fig. 3).

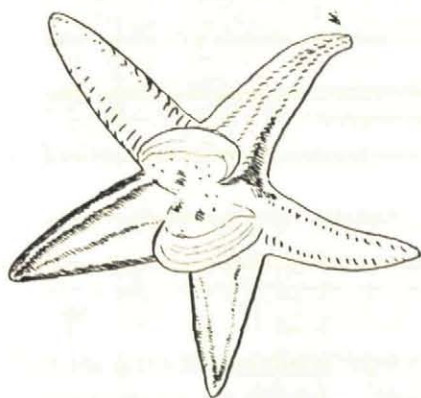

Fig. 3. Zeester, gestikt in zijn prooi.

Hoe het dier precies aan z'n eind gekomen is? Men weet dat de Zeester zich voedt met Oesters en Mossels, waarvan hij de schelp opentrekt. Is hem dit gelukt, wat ongeveer een half uur kost, dan laat hij zijn maag in de geopende schelp zakken en verteert de inhoud, waarna de maag weer wordt ingetrokken. Dit exemplaar heeft waarschijnlijk een ongelukje gehad bij het gebruiken van zijn diner!

Van de zeeëgels vertonen zich het meest de lege kalkschalen op het strand, hoofdzakelijk die van de Hartvormige zeeëgel (fig. 4). Veel sierlijker zijn de regelmatige zeeëgels (fig. 5).

Als de stekels verdwenen zijn, lijken het precies Zeeuwse knopen. Zouden de Zeeuwen daaraan misschien het motief voor hun knopen hebben ontleend?

Heel vaak vindt men aan het strand de eieren van roggen en haaien. Ze zijn goed van elkaar te onderscheiden: het haaienei heeft kurketrekkervormige draden aan

de punten ; het roggenei scherpe punten. Een interessante opgave van verschillende soorten roggeneieren is destijds verschenen in De Levende Natuur (1 October 1937).

Nog drie vondsten wil ik hier vermelden : de eierhopen van de inktvis, die als sterren of hopen van gelei op het strand liggen, de eiermassa's van Wulken en de vaak onbegrepen vondsten van fabrieksslakken uit de Engelse glasfabrieken.

Die wulkeneieren (fig. 6) worden door velen voor een soort spons gehouden. Legt men ze naast een echte kalkspons (fig. 7), die ook in de Noordzee voorkomt, dan is het verschil duidelijk genoeg.

De genoemde slakken (fig. 8), die als drijfstenen vaak op ons strand te vinden zijn, vormen voor vele „jutters" een mysterie. Ze doen ook inderdaad merkwaardig aan door de regelmatige gaatjes, die vermoedelijk door uitwijkende gassen ontstaan zijn. Deze gaatjes zijn meestal zeskantig en doen denken aan een honingraat.

Ik heb nog gezweven over onze schelpen op de kust. Deze vragen een afzonderlijke bespreking. Ten slotte wil ik nog een waarschuwing richten tot allen die lust gevoelen om langs het strand te gaan speuren. Weest voorzichtig met al de onbekende voorwerpen! Door de oorlog is er van alles in zee terecht gekomen dat vroeg of laat weer door deze zee wordt teruggegeven ; meestal is dan het gevaar voor explosie nog niet geweken. Men blijve hier dus af ! Er zijn al te veel ongelukken door ontploffing gebeurd, alle naweën van de oorlog. Het behoeft ons echter niet te weerhouden datgene te verzamelen wat kennelijk door de natuur langs ons strand wordt gedeponereerd en met die natuur in nauw verband staat.

Men kan nog bezwaar hebben tegen de vaak onaangename geur die door de voorwerpen verspreid wordt, als men ze te drogen hangt. Ik denk hierbij speciaal aan het verzamelen

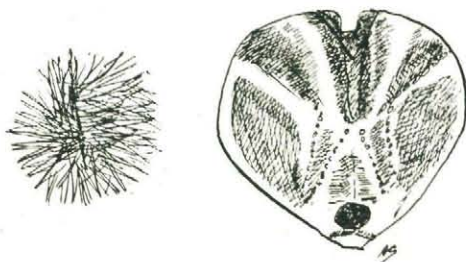

Fig. 4. *Hartvormige zeeklit.*

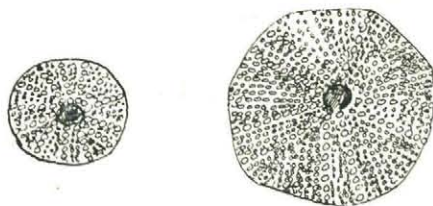

Fig. 5. *Zee-egel.*

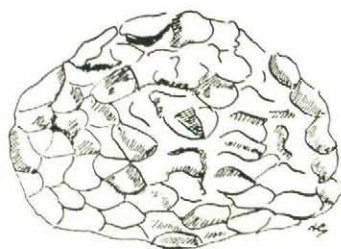

Fig. 6. *Eieren van de Wulk.*

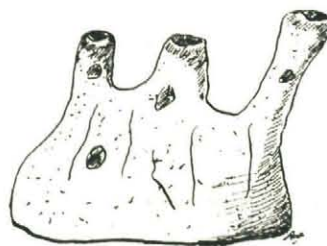

Fig. 7. *Kalkspons.*

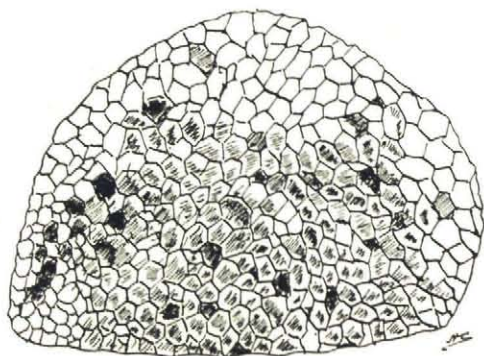

Fig. 8. *Drijfsteen.*

van dode krabben ; dan kan een waslijntje op een afgelegen plaats uitkomst bieden. De voorwerpen hangen daar veilig voor kinderhanden, hondentongen en gevoelige neuzen !

Het materiaal dat men des zomers verzamelt, geeft 's winters een reeks van fijne herinneringen aan zon en zand, aan eindeloze verten, aan de eeuwig rusteloze, nooit vervelende of eentonige zee.

DE VEGETATIE VAN DUINEN, SLIKKEN EN SCHORREN OP DE KALOOT EN IN HET NOORD-SLOE

V. WESTHOFF.
W. G. BEEFTINK.

I. Inleiding — De Kaloot.

De Kaloot en het Noord-Sloe zijn vertrouwde begrippen geworden voor de Nederlandse biologen, al dan niet van professie, die zich gaarne buiten dijk en akker wagen, omdat het hen in het bloed zit te speuren en te luisteren naar wat een aan zichzelf overgelaten natuur vermag. Geomorphologen, ornithologen, entomologen hebben meer dan eens, zowel in dit tijdschrift als b.v. in „Weer en Wind”, de ervaringen geboekstaafd, die zij in de schorren tussen Walcheren en Zuid-Beveland hebben opgedaan.

De oprichter van de Nederlandse Botanische Vereniging, Dr van den Bosch, droeg er zorg voor, dat Zuid-Beveland een der eerste streken van ons land was, die botanisch onderzocht werden. Aan het werk van D. Lako en aan de woonplaats van Jan G. Sloff, de secretaris van het I.V.O.N., is het te danken, dat de flora van Zeeland wellicht beter bekend is dan die van enige andere provincie in haar geheel. Het mag daarom wel merkwaardig genoemd worden, dat over de vegetatie van Kaloot en Noord-Sloe — dus over de begroeiing in haar ruimtelijke samenhang — nooit iets gepubliceerd schijnt te zijn, temeer waar zulke beschrijvingen wél bestaan van Zeeuws-Vlaanderen (Ned. Kruidk. Archief 1938), het daaraan grenzende deel van België (van Langendonck 1931, 1933), Schouwen (Sloff 1937), de kusten van Ooster- en Westerschelde (Sloff 1936), Goeree (Weevers 1940, Adriani 1945) en Flakkee (Weevers 1940).

In het onderstaande zullen wij niet trachten, deze leemte op degelijke wijze op te vullen ; wij willen slechts een indruk geven van de vegetaties van het gebied en hun overeenkomsten en verschillen met die van soortgelijke terreinen. De tweede van ons hoopt later nader hierop in te kunnen gaan.

Weinig dingen zijn zo moeilijk als het bedenken van een titel, die niet te lang en